

ΤΟ ΕΝ ΒΡΥΞΕΛΛΑΙΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΟΣ

Υπό τοῦ κ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ Γ. ΣΕΠΕΝΤΖΗ

1. Πρωτοβουλία τοῦ Ὀργανισμοῦ Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καὶ Ἀναπτύξεως—Διεύθυνσις Βιομηχανίας καὶ Ἐνεργείας, Τμήμα Παραγωγικότητος—διωργάνωθη, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Βελγικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος, ἀπὸ 4ης μέχρι 7ης Ἰουνίου 1963, εἰς Βρυξέλλας, Σεμινάριον δι' ἀνώτερα στελέχη τῶν «Ἐθνικῶν Κέντρων Παραγωγικότητος». Σκοπὸς τούτου ἦτο ἡ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μεταξὺ τῶν συμμετασχόντων ἐπὶ τῆς γενικωτέρας συμβολῆς τῶν Κέντρων Παραγωγικότητος εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν ἐκάστης χώρας καὶ τῆς ἀνάγκης ἐνδεχομένως ἀναπροσανατολισμοῦ τῆς ἐν γένει δράσεως αὐτῶν, μετὰ τὰς σημειωθείσας ἐσχάτως οἰκονομικὰς ἐξελίξεις, εἰς τρόπον ὥστε ἡ συμβολὴ των εἰς τὴν ἰσορροποῦν ἀνάπτυξιν τῶν κλάδων τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς καὶ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος νὰ καταστῇ περισσότερο ἀποτελεσματικὴ.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Σεμιναρίου ἔλαβον χώραν εἰς τὸ «Château de Val Duchesse». Τὰς ἐργασίας τούτου παρηκολούθησαν ἐκπρόσωποι τῶν Ἐθνικῶν Κέντρων Παραγωγικότητος τῆς Δανίας, Γαλλίας, Βελγίου, Καναδᾶ, Λουξεμβούργου, Γερμανικῆς Ὀμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας, Νορβηγίας, Γιουγκοσλαβίας καὶ Ἰσπανίας, ὡς καὶ ἀνώτερα στελέχη ἐτέρων παρεμφερῶν Ὀργανισμῶν. Κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΕΛΚΕΠΑ, τὰς ἐργασίας τοῦ ἀνω Σεμιναρίου παρηκολούθησαν ὁ Προϊστάμενος τοῦ Τομέως Β' κ. Γ. Κατζουράκης καὶ ὁ κ. Χαρ. Σεπεντζής.

Τὸ Σεμινάριον, τὰς ἐργασίας τοῦ ὁποίου διηύθυνεν ὁ κ. G. Deurineck, περιελάμβανεν εἰσηγήσεις, συμφώνως τῷ καταρτισθέντι προγράμματι, μετὰ ταῦτα δὲ ὑποβολὴν ἐρωτήσεων ἐκ μέρους τῶν συμμετεχόντων πρὸς τὸν ἐκάστοτε εἰσηγητὴν. Πρὸς ὀρθολογικωτέραν ὀργάνωσιν τοῦ συστήματος ὑποβολῆς τῶν ἐρωτήσεων, οἱ συμμετασχόντες διηρέθησαν εἰς δύο ἀνεξαρτήτους ομάδας, συνεδριαζούσας ἐπὶ ἡμίωρον περίπου, εἰς διαφόρους χώρους μετὰ τὴν λήξιν ἐκάστης εἰσηγήσεως. Κατόπιν ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων, ὁ ἐπὶ κεφαλῆς ἐκάστης ομάδος συνεκέντρωνε τὰς ἐρωτήσεις ἢ τυχὸν ἀπορίας ἐχούσας ἀνάγκην εὐρυτέρας ἀναλύσεως, εὐθύς δὲ ὡς ἐπανήρχιζεν ἡ συνεδρία διευτυποῦντο πρὸς τὸν ἐκάστοτε ὁμιλητὴν τὰ ἐρωτήματα ὑπὸ τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δύο ομάδων, οὗτος δὲ παρεῖχε συμπληρωματικὰς ἐξηγήσεις ἢ πολλακίς διηύρυνε τὸ πλαίσιον τῆς ἀρχικῆς του ὁμιλίας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ παράσχη πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας ἱκανοποιητικὰς πληροφορίες.

Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἐπεθύμει τις δπως ὑποβάλλῃ ἀπ' εὐθείας ἐρώτησιν εἰς τὸν ὀμιλητὴν, μετὰ τὸ πέρας τῆς εἰσηγήσεως αὐτοῦ, ἠδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο, ζητῶν τὴν σχετικὴν ἀδειαν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Σεμιναρίου κ. G. Deurinck.

Κατὰ τὴν πανηγυρικὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σεμιναρίου, λόγῳ ἐκτάκτου κωλύματος τοῦ Προέδρου τοῦ Βελγικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος κ. Ro-main Raymackers, ὠμίλησεν ἀντ' αὐτοῦ ὁ Γεν. Διευθυντὴς κ. R. Talpaert, ὅστις ἠδῆχθη εἰς τοὺς κ.κ. Συνέδρους τὸ «εὖ παρέστησαν» καὶ ἐπιτυχίαν εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Σεμιναρίου. Μετὰ ταῦτα ὠμίλησεν ὁ κ. Gaston Deurinck, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του διότι, διὰ τοῦ διοργανωθέντος Σεμιναρίου, τοῦ παρέχεται ἡ δυνατότης νὰ ἐπικοινωνήσῃ, ἐκ νέου μὲ φίλους καὶ παλαιούς του συνεργάτας καὶ νὰ ἀνταλλάξῃ μετ' αὐτῶν σκέψεις ἐπὶ προβλημάτων τινῶν ἀναμφισβητήτου ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν ταχυτέραν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν χωρῶν-μελῶν τοῦ ΟΟΣΑ. Ὁ κ. Deurinck εἰς τὴν συνέχειαν τῆς λίαν ἐνδιαφερούσης εἰσηγήσεώς του ἀνεφέρθη εἰς τὴν δραστηριότητα τῶν «Ἐθνικῶν Κέντρων Παραγωγικότητος», τὴν ἀνάγκην στενωτέρας συνεργασίας αὐτῶν μετὰ τῶν Κρατικῶν Ὑπηρεσιῶν, τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν Ἑνώσεων, τῶν Ἀνωτάτων Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων, Ἰνστιτούτων κ.ἄ., εἰς τρόπον ὥστε τὰ προκύπτοντα ἐκαστοτε προβλήματα νὰ μελετῶνται μὲ σύστημα καὶ ἐπιστημονικότητα, αἱ προτεινόμεναι δὲ λύσεις νὰ ἐδράζωνται ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων. Περαιτέρω ἐτόνισεν ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῶν «Κέντρων Παραγωγικότητος» εἰς χώρας οἰκονομικῶς ἀνεπτυγμέναις εἶναι βασικῶς διάφορος τῶν ἀντιστοίχων Ὄργανισμῶν εἰς χώρας οἰκονομικῶς καθυστερημέναις ἢ εὐρισκομέναις εἰς τὸ στάδιον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Τέλος, ὁ κ. Deurinck παρέσχε ἐνδιαφερούσας πληροφορίας σχετικὰς μετὰ τὴν διοργάνωσιν σειρᾶς ἐπιμορφωτικῶν ἐκδηλώσεων εἰς Βέλγιον, τὰ μαθήματα τῶν ὁποίων παρακολουθεῖν ἐτησίως χιλιάδες νέων, κυρίως δὲ ἀνώτερα στελέχη καὶ ὑπάλληλοι ἐπιχειρήσεων, ἀνεξαρτήτως μεγέθους καὶ ἀντικειμένου δράσεως. Τὰ ἐν λόγῳ ἐπιμορφωτικὰ προγράμματα καταρτίζονται ὑπὸ τοῦ Βελγικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος, στενωῶς πρὸς τοῦτο συνεργαζομένου μετὰ τῶν Ἀνωτάτων Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων καὶ τῶν Βιομηχανικῶν Ὄργανώσεων, σκοπὸς δὲ αὐτῶν εἶναι ἡ παροχὴ εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας γνώσεων ἐπιστημονικῶν, δυναμένων νὰ ἐφαρμοσθοῦν ἐπιτυχῶς ἐν τῇ πράξει, σχετικῶν μὲ τὴν ὀρθολογικὴν ὀργάνωσιν καὶ διοίκησιν οἰκονομικῶν μονάδων, μείωσιν τοῦ κόστους, ἐμπορίαν, διάρθρωσιν, καὶ τεχνικὴν τῶν ἐργοστασίων κλπ. Ἰδιαιτέρα προσοχὴ καταβάλλεται πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς συνεχοῦς ἐνημερώσεως τῶν συμμετεχόντων εἰς τὰ Σεμινάρια ἐπὶ τῶν ἐπελθουσῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἀλλαχοῦ δυναμικῶν μεταβολῶν—οἰκονομικῶν, πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν—εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποκοτῶν οὔτοι πλήρη, κατὰ τὸ δυνατόν, ἐποπτεία τῶν γενικῶν πλαισίων ἐντὸς τῶν ὁποίων κινεῖται ἡ ἐπιχειρηματικὴ δραστηριότης, ἐθνικὴ καὶ παγκόσμιος. Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Deurinck ἀνέλυσε τὴν μεθοδολογίαν διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τοῦ εὐθὺς ἀμέσως ἀρχομένου Σεμιναρίου, ὠλοκλήρωσε δὲ τὴν τεκμηριωμένην εἰσηγήσιν του διὰ τῆς διατυπώσεως εὐχῆς διοργανώσεως παρομοίων συγκεντρώσεων κατὰ συντομώτερα χρονικὰ διαστήματα, εἰς τρόπον ὥστε τὰ ἀνώτερα στελέχη τῶν Ἐθνικῶν Κέντρων Παραγωγικότητος νὰ ἐπικοινωνοῦν συχνότερον καὶ νὰ ἀνταλλάσσουν σκέψεις δυναμένης

νά συμβάλουν έπαγωγικώς εις τήν επίλυσιν προβλημάτων άπασχολούντων βασικώς τās Κυβερνήσεις, τήν επιχειρηματικήν ήγείαν και τούς εργαζομένους.

2. Μετά τήν εισήγησιν του κ. Deurincck, ώμίλησεν ό κ. A. Aukrust, Διευθυντής Έρευνών τής Κεντρικής Διευθύνσεως Στατιστικής τής Νορβηγίας, με θέμα : «Παράγοντες τής οικονομικής ανάπτυξεως». Ό κ. Aukrust εις τήν όμιλίαν του κατέβαλε κατ' άρχήν προσπάθειαν παροχής διαφόρων πληροφοριών σχετικών με τήν σημασίαν των μεταβολών εις τά μεγέθη τής άπασχολήσεως και των επενδύσεων και τήν επίδρασιν αυτών επί τής οικονομικής ανάπτυξεως εκάστης χώρας. Έν συνεχεία, ανεφέρθη εις τήν σημασίαν των νέων τεχνολογικών εξελίξεων και τήν γενικωτέραν ευεργετικήν συμβολήν αυτών εις τήν επιτάχυνσιν του ρυθμού τής οικονομικής προόδου, έξηρε τήν ανάγκην εφαρμογής συγχρόνων μεθόδων όργανώσεως και διοικήσεως των οικονομικών μονάδων προς αύξησιν τής παραγωγικότητας, υπεγράμμισε δέ τήν ανάγκην επιστημονικωτέρας εκπαιδύσεως και μετεκπαιδύσεως πάσης φύσεως προσώπων.

Μετά τήν εισήγησιν του κ. Aukrust και τήν επακολουθήσασαν ύποβολήν έρωτημάτων επί τινων σημείων τής όμιλίας του, έτερματίσθη ή πρωινή συνεδρίασις τής πρώτης ήμέρας των εργασιών του Σεμιναρίου.

Κατά τήν άπογευματινήν συνεδρίασιν τής ίδιας ήμέρας, ώμίλησεν ό κ. L. Sermon, Διευθυντής και Οικονομικός Σύμβουλος τής «Brufina» και Γενικός εκπρόσωπος τής «Ευρωπαϊκής Ένώσεως Οικονομικής Συνεργασίας». Θέμα τής όμιλίας του ήτο : «Προβλήματα προκύπτοντα δια τās οικονομικές μονάδας εκ των οικονομικών ένοποιήσεων».

Εις τήν άρχήν τής εισηγήσεώς του, ό κ. Sermon παρέσχεν ένδιαφέροντα στοιχεία επί των σημειωθείσών μεταβολών εις τήν οικονομικήν διάρθρωσιν των Ευρωπαϊκών Οικονομιών κατά τήν διάρκειαν τής μεταπολεμικής περιόδου, ειδικώτερον δέ τής διαμορφώσεως άφ' ένός μεν τής «Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας» άφ' έτέρου δέ τής Ένώσεως των «ΕΡΤΑ». Έν συνεχεία ώμίλησε περί τής επιτευχθείσης λίαν αξιολόγου αύξήσεως των εξαγωγών των χωρών - μελών τής Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, του συνεχώς έντεινομένου ανταγωνισμού μεταξύ των Ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, τής ταχείας ανάπτυξεως των Βελγικών επιχειρήσεων, άνέλυσε δέ γενικάς τινας προϋποθέσεις, ως λ.χ. έλαστική πιστοδότησις των επιχειρήσεων, μείωσις των έπιτοκίων, εφαρμογή συγχρόνων τεχνικών μεθόδων, έρευνα των άγορών κλπ., αίτινες συνέβαλον εις τήν ένδυνάμωσιν των οικονομικών μονάδων. Ό κ. Sermon υπεγράμμισε τήν ανάγκην καταβολής προσπαθειών εκ μέρους των επιχειρήσεων προς συνεχή βελτίωσιν τής ποιότητας των προϊόντων και κατάλληλον συσκευασίαν αυτών, μείωσιν τής τιμής αυτών, προσφορωτέραν διοργανώσιν του δικτύου διανομής των προϊόντων και κατάλληλον ένήμερωσιν του άγοραστικού κοινού—έγχωρίου και άλλοδαπου—επί τής καλής ποιότητας των προϊόντων εκάστης επιχειρήσεως, έκσυγχρονισμού του τεχνικού έξοπλισμού και των εγκαταστάσεων των οικονομικών μονάδων κλπ. Ό κ. Sermon, εις τήν συνέχειαν τής όμιλίας του, ανεφέρθη εις τό άριστον μέγεθος των επιχειρήσεων και τās δυσχερείας καθορισμού ένιαίου γενικού προτύπου δι' όλας τās χώρας—οικονομικώς άνεπτυγμένας και μη—τās δυνατότητας συγχωνεύσεως πλειόνων όμοι-

δῶν ἐπιχειρήσεων ἢ στενωτέρας συνεργασίας αὐτῶν καὶ τὰς ἐντεῦθεν προκυπτού-
σας εὐνοϊκὰς συνεπείας κλπ.

Ἡ πρωινὴ συνεδρία τῆς ἐπομένης ἡμέρας ἀφιερώθη εἰς τὴν ἑμιλίαν τοῦ
Καθηγητοῦ κ. P. Bauchet, Διευθυντοῦ Σπουδῶν τῆς «Ἐθνικῆς Σχολῆς Διοική-
σεως» τῆς Γαλλίας, μὲ θέμα : «Ἡ ἀλληλεξάρτησις διαφόρων στοιχείων τῆς οἰκονο-
μικῆς κοινωνικῆς ζωῆς εἰς τὸ πλαίσιον μιᾶς ἑναρμονισμένης πολιτικῆς οἰκονομι-
κῆς ἀναπτύξεως. Ἐκλογή τῶν στόχων καὶ δυνατότητες αὐξήσεως τῆς παραγωγι-
κότητος». Ἡ λίαν ἐνδιαφέρουσα ἑμιλία τοῦ καθηγητοῦ κ. Bauchet διαιρεῖται
εἰς δύο βασικά τμήματα. Οὕτω, κατ' ἀρχήν, ἐτόνισεν οὗτος τὰς ὑφισταμένας εἰσέτι
δυσχερείας σαφεῶς ἐννοιολογικοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐννοίας τῆς παραγωγικότη-
τος—ἢ σημασίας τῆς ὁποίας κατέστη, ἰδίᾳ μεταπολεμικῶς, λίαν ἐκδηλος—τὰς
ἀντιμετωπιζομένας δυσκολίας μετρήσεως αὐτῆς λόγῳ μὴ ὑπάρξεως ἐπαρκῶν
«προτύπων», ὡς καὶ γενικὰς τινὰς μεθόδους αὐξήσεως αὐτῆς εἰς ἕλας τὰς χῶρας.

Τὸ δευτέρον μέρος τῆς ἑμιλίας τοῦ κ. Bauchet ἀφιερώθη εἰς τὸν καθορι-
σμὸν τῶν βασικῶν στόχων ἑνὸς μακροχρονίου προγράμματος οἰκονομικῆς ἀναπτύ-
ξεως μιᾶς χῶρας. Ὁ κ. Bauchet ἀναφερόμενος εἰδικώτερον εἰς τὸν τομέα τῶν
ἐπενδύσεων καὶ τὴν ἐπιλογὴν τῶν πλέον ἀναγκαίων, ὑπεγράμμισε τὰς ὑφισταμέ-
νας δυσχερείας. Οὕτως, ἐτόνισεν, ὅτι εἶναι συχναίαις λίαν δυσχερὲς νὰ προσδιορισθῇ
ὁ ὄγκος τῶν ἀπαιτουμένων εἰς μίαν χῶραν καὶ εἰς συγκεκριμένην χρονικὴν περιο-
δὸν ἐπενδύσεων, κυρίως ὅμως νὰ καθορισθῇ αὐστηρῶς ἢ προτεραιότητος τῶν ἐπεν-
δύσεων εἰς τοὺς καθ' ἕκαστα τομεῖς τῆς οἰκονομίας. Χαρακτηριστικῶς ἀνέφερεν
ὅτι εἰς τὴν πράξιν εἶναι λίαν δυσχερὲς νὰ ἀξιολογήσῃ τις τὴν σημασίαν τῆς ἰδρύ-
σεως ἑνὸς νοσοκομείου καὶ τῆς κατασκευῆς ἑνὸς ἐργοστασίου ἢ τῆς κατασκευῆς
μιᾶς γεφύρας καὶ τῆς ἀνεγέρσεως ἑνὸς σχολείου καὶ νὰ προκαθορίσῃ τὴν προτε-
ραιότητα τῆς χρονικῆς κλιμακώσεως τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐπενδύσεων. Εἰς τὴν
συνέχειαν τῆς εἰσηγήσεως ὁ κ. Bauchet ἐτόνισεν ὅτι κατὰ τὴν κρατοῦσαν γνώ-
μην, ἡ ἐκπαίδευσις θὰ πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὴν «σοπονδυλικὴν στήλην» τῶν ἐπεν-
δύσεων, ἰδίᾳ εἰς χῶρας ἔνθα τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκπαιδεύσεως εἶναι χαμηλόν, ἀνε-
φέρθη δὲ εἰς τὸ τρίτον πενταετὸς γαλλικὸν Πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως
τῆς περιόδου 1957-1961. Τέλος, ὑπεστήριξεν ὅτι διὰ νὰ εἶναι, μακροχρονίως,
ἀποδοτικαὶ αἱ ἐπενδύσεις εἰς μίαν χῶραν θὰ πρέπει νὰ στηρίζωνται βασικῶς εἰς
κριτήρια παραγωγικότητος καὶ νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ κάτωθι σχέσις :

$$\frac{P-C(M \cdot O X W)}{C} \quad \text{ἐνθα} \quad P = \text{Produit net} \quad \text{καὶ} \quad C = \text{capital}$$

Μετὰ τὴν ἑμιλίαν τοῦ κ. Bauchet ἔλαβε χῶραν διεξοδικὴ συζήτησις ἐπὶ
ἐρωτημάτων ὑποβληθέντων αὐτῷ ὑπὸ τῶν δύο ομάδων. Οὕτως, ἐζητήθησαν πλείονες
πληροφορίαι σχετικαὶ μὲ τὴν σημασίαν διεξαγωγῆς στατιστικῶν ἐρευνῶν—κατὰ
τομεῖς τῆς οἰκονομίας—σχετικῶς μὲ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐπενδύσεων—βραχυχρο-
νίως καὶ μακροχρονίως—τὰ κριτήρια θάσει τῶν ὁποίων θὰ πρέπει ἐπιστημονικῶς
νὰ λαμβάνουν χῶραν ὁ προγραμματισμὸς τῶν ἐπενδύσεων εἰς χῶρας οἰκονομικῶς
ἀνεπτυγμένας καὶ τοιαύτας εὐρισκομένας εἰς τὸ στάδιον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύ-
ξεως κλπ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπογευματινῆς συνεδριάσεως τῆς ἰδίας ἡμέρας ὤμιλησαν ὁ κ. S. Barkin, διευθυντῆς τοῦ τμήματος τῶν Κοινωνικῶν Ὑποθέσεων τοῦ «Ὁργανισμοῦ Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καὶ Ἀναπτύξεως» μὲ θέμα: «Ἡ ἐξέλιξις τῶν βιομηχανικῶν σχέσεων» καὶ ὁ κ. Roger Catin, ἐκπρόσωπος τῆς «Ἐνώσεως Κλωστοῦφαντουργικῶν Ἐπιχειρήσεων τῆς Γαλλίας» ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος. Ὁ κ. Barkin ἀνεφέρθη, κατ' ἀρχὴν, εἰς τὴν σημασίαν τῶν βιομηχανικῶν σχέσεων, ἀνέλυσε δι' ὀλίγων τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀντικειμένου τῶν «Βιομηχανικῶν Σχέσεων» θάσει τῶν σημειωθείσων μεταπολεμικῶς ἐξελίξεων εἰς τὸν συνδικαλιστικὸν τομέα, ὑπεγράμμισε τὴν σημασίαν τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων καὶ συνδικάτων, ἀνεφέρθη δὲ τέλος εἰς τὸ ὕψος τῶν καταβαλομένων ἀμοιβῶν εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ εἰς τὰς ποικίλας ἐπιβαρύνσεις τῶν ἐπιχειρήσεων, πέραν τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων ὑπὲρ ἀσφαλιστικῶν ὀργανισμῶν κ.λ.π.

Ὁ κ. R. Catin παρέσχε ἐν συνεχείᾳ λίαν ἐνδιαφερούσας πληροφορίες ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν βιομηχανικῶν σχέσεων ἐν Γαλλίᾳ. Οὕτως, ἐτόνισεν, ὅτι μέχρι τοῦ 1936 αἱ σχέσεις μεταξύ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐρρυθμίζοντο κατὰ τρόπον ἀνοργάνωτον. Διὰ ψηφισθέντος κατὰ τὸ 1936 Νόμου προεβλέπετο ἡ παρ' ἐκάστη ἐπιχειρήσει ὑπαρξίς «délégués du personnel», σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι νὰ συνοδεύουν τοὺς ἐργάτας δσάκις οὗτοι ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν Γεν. Διεύθυνσιν πρὸς ὑποβολὴν αἰτημάτων των. Διὰ νεωτέρου ὁμοίως Νόμου, ψηφισθέντος τὸ 1945, καθιερώθη ὅτι εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ «Comité d'entreprise» θὰ μετέχη καὶ ἐκπρόσωπος τῶν ἐργατῶν, ὅστις θὰ πληροφρῇ τοὺς ἐργαζομένους ἐν ἐκάστη ἐπιχειρήσει ἐπὶ τῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, τοῦ ὕψους τῶν προβλεπομένων κερδῶν ἢ ζημιῶν κλπ.

Ὁ κ. Catin ὑπεγράμμισεν ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀνάγκην ὑπάρξεως στενῶν καὶ ἀδιαταράκτων σχέσεων μεταξύ ἐργοδοτῶν καὶ ἐργοδοτουμένων ἐντὸς τῶν ἐπιχειρήσεων, εἰδικώτερον ἀνεφέρθη εἰς δυσχερεῖας τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ἐν Γαλλίᾳ ὁ κλάδος τῆς κλωστοῦφαντουργίας, ἰδίως δὲ τῆς βιομηχανίας δάμβακος, λόγῳ τοῦ δξυτάτου ἀνταγωνισμοῦ, εἰς τὴν σαφῶς διαγραφομένην ταχεῖαν αὐξησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς, τέλος δὲ εἰς τὴν ἀνάγκην — ἄμεσον καὶ ἐπιτακτικὴν — καλῆς μεταχειρίσεως τῶν ἐργαζομένων ὑπὸ τῶν ἐργοδοτῶν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρωινῆς συνεδρίας τῆς Πέμπτης 6ης Ἰουνίου ὤμιλησεν ὁ κ. Al. King, Διευθυντῆς τῶν «Ἐπιστημονικῶν Ὑποθέσεων τοῦ ΟΟΣΑ», μὲ θέμα: «Ἡ σημασία τῆς ἐκπαιδεύσεως διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν».

Ὁ κ. King ἀνέλυσε κατ' ἀρχὴν τὴν σημασίαν τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς ὅλας τὰς μορφὰς αὐτῆς καὶ τὴν ἀνάγκην συνεχοῦς προσαρμογῆς ταύτης πρὸς τὰς μεταβαλλομένας ἀπαιτήσεις τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς κοινωνίας. Ἰδιαίτεροι προσπάθειαι θὰ πρέπει νὰ καταβληθοῦν πρὸς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς παιδείας εἰς χώρας οἰκονομικῶς ὑπαναπτύκτους ἢ τοιαύτας εὐρυσκομένας εἰς τὸ στάδιον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, καθόσον ἡ ἔλλειψις προσώπων μὲ καταλλήλους γνώσεις — γενικὰς καὶ εἰδικὰς — θὰ παρεμποδίσῃ ἀποφασιστικῶς τὴν προσπάθειαν ταχυτέρας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν. Οὕτω διὰ τὰς οἰκονομικῶς καθυστερημένας χώρας ἡ ἐκπαίδευσις θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἐπένδυσιν «ἐθνικῆς σημασίας» καὶ ἀμέσου προτεραιότητος. Ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. King ἐτερματίσθη μὲ σύντομον ἀπολογισμὸν

του έργου του Ὁργανισμοῦ «Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας» καὶ τὸν διάδοχον αὐτοῦ ΟΟΣΑ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐνισχύσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως εἰς χώρας-μέλη τῶν ἄνω Ὁργανισμῶν, τῆς ἀποστολῆς ἐμπειρογνομόνων εἰς πλείστας χώρας πρὸς διοργανώσιν ἐπιμορφωτικῶν προγραμμάτων — μικρᾶς ἢ μακρουτέρας χρονικῆς διαρκείας. Ὁμοίως ὁ κ. King ἀνεφέρθη εἰς προγράμματα διεξαχθέντα ἐπιτυχῶς δαπάναις τοῦ ΟΟΣΑ εἰς τὴν Ἑπειρον καὶ Πελοπόννησον.

Μετὰ τὴν ὑπόδολήν ἐρωτημάτων τινῶν ἐκ μέρους τῶν δύο δμάδων, ὠμίλησεν εἰς τὴν ἀπογευματινὴν συνεδρίασιν ὁ τελευταῖος εισηγητῆς κ. Deurinck, Πρόεδρος τοῦ Σεμιναρίου καὶ Γεν. Διευθυντῆς τῆς Ὁργανώσεως «Βιομηχανία - Πανεπιστήμιον», με θέμα: «Προβλήματα δημιουργούμενα διὰ τὴν παραγωγικότητα ἐκ τῆς ἐρεύνης θεμάτων ἀνθρωπίνων σχέσεων». Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς εισηγήσεως ὁ κ. Deurinck ὠμίλησεν περὶ τῶν δυσχερειῶν, τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει διεθνῶς ἡ μελέτη τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων καὶ εἰδικώτερον ὁ προσδιορισμὸς τῆς συμβολῆς τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων εἰς τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος. Μετὰ ταῦτα ἀνέφερον ὅτι τὰ προβλήματα τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιμετωπίζονται πάντοτε διὰ τῆς ἰδίας ἐπιστημονικῆς μεθοδολογίας ἢ πρακτικῶς, δεδομένου ὅτι ὑφίστανται συχνάκις ἔντονοι διαφορισμοὶ εἰς τὴν ὕψην τῶν προβλημάτων.

Εἰς τὴν συνέχειαν τῆς λίαν ἐνδιαφερούσης εισηγήσεως τοῦ κ. Deurinck ἀνέλυσε κατὰ τρόπον ἐπαγωγικὸν τὴν θετικὴν συμβολὴν τῶν «ἀνθρωπίνων σχέσεων» εἰς τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν μιᾶς οἰκονομικῆς μονάδος. Διὰ τοῦτο, ἐτόμισεν, εἰς τὰς περισσότερας χώρας καταβάλλονται, παρ' ὅλας τὰς ἀντιμετωπιζόμενας δυσχερείας, προσπάθειαι διενεργείας κατὰ τὸ δυνατόν, προτύπων στηριζόμενων εἰς πορίσματα τῆς φυσιολογίας, κοινωνιολογίας καὶ ψυχολογίας, θάσει τῶν ὁποίων θὰ ρυθμίζωνται αἱ σχέσεις τῶν ἀτόμων καὶ ἡ ἐν γένει πρὸς ἀλλήλους συμπεριφορὰ των. Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Deurinck διέγραψεν, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, μεθόδους τινὰς ἀξιολογήσεως τῶν ἀμέσων καὶ ἐμμέσων ἐπιδράσεων τῶν καλῶν «ἀνθρωπίνων σχέσεων» ἐπὶ τῆς ὀρθολογικῆς διοικήσεως τῶν οἰκονομικῶν μονάδων, ὠλοκλήρωσε δὲ τὴν ὁμιλίαν του τονίζων ὅτι, ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἐτῶν, τὰ προβλήματα τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων θὰ μελετηθοῦν κατὰ ἄκθος καὶ με τεκμήρια περισσότερον ἐπιστημονικά.

Μετὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Deurinck ἔλαβε χώραν διεξοδικὴ συζήτησις, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας διευτυπώθησαν ὠρισμένα ἰσχυρὰ σχετικά μετὰ τὰς «ἀνθρωπίνους σχέσεις».

Ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ Σεμιναρίου ἀφιερώθη εἰς τὴν διατύπωσιν γενικῶν συμπερασμάτων, ἅτινα θὰ ἀποσταλοῦν ἡμῖν προσεχῶς.

3. Πρὸς τιμὴν τῶν κ.κ. συνέδρων ἐδόθη τὴν 4ην Ἰουνίου ὑπὸ τοῦ Βελγικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος ἀπογευματινὴ δεξίωσις εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἐράσμου», κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ὠμίλησεν ὁ κ. R. Raymackers, Πρόεδρος τοῦ Βελγικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος. Ὁ Διευθυντῆς τῆς οἰκίας Ἐράσμου, ἡτις χρησιμοποιεῖται ἀπὸ ἐτῶν ὡς Μουσεῖον, παρέσχε διαφωτιστικὰς πληροφορίας σχετικὰς μετὰ τὸ ἔργον τοῦ Ἐράσμου. Ὁμοίως τὴν 5ην Ἰουνίου, μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἀπογευματινῆς συνεδρίας, οἱ μετέχοντες τοῦ Σεμιναρίου ἐπεσκέφθησαν αὐτοκινήτων τὰ περίχωρα τῶν Βρυξελλῶν.